Voorstel

Cluster	**:** Fysieke leefomgeving	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Theo Faber	**Datum vergadering**	**:** 27 november 2023
Onderwerp	**:** Besluit adviesrecht en participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan		

Voorgesteld besluit

1. De in het voorstel van het college van burgemeester en wethouders vermelde situaties aan te wijzen als gevallen waarover de gemeenteraad bindend advies kan geven en waarbij verplichte participatie dient plaats te vinden, indien afgeweken wordt van het omgevingsplan.
2. Dit besluit aan te halen als het “Aanwijzingsbesluit adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan” en in werking te laten treden op de dag dat de Omgevingswet in werking treedt.

Beoogd effect

Het besluit geeft invulling aan de wettelijke bevoegdheid van de raad om bij ruimtelijke initiatieven die in strijd zijn met geldende bestemmingsplannen (na 1 januari 2024 omgevingsplannen) een bindend advies te geven en participatie te verplichten. Het besluit geeft zowel het gemeentebestuur als initiatiefnemers en andere belanghebbenden helderheid over belangrijke voorwaarden die worden gehanteerd bij zwaardere ruimtelijke initiatieven. Die zijn uitgewerkt in zeven categorieën.

Inleiding

Omgevingsvergunningen kunnen door het college worden verleend als er geen strijd is met het omgevingsplan. Eventueel na toepassing van een vrijstelling die als mogelijkheid in het plan zelf is opgenomen. Staat het omgevingsplan een voorgenomen activiteit ook dan niet toe, dan kan ons college in afwijking van het omgevingsplan eventueel toch, gemotiveerd een vergunning verlenen.

De gemeenteraad kan categorieën van gevallen aanwijzen, waarin het college niet zomaar van het omgevingsplan mag afwijken om een vergunning te verlenen. In die gevallen wordt de raad om bindend advies gevraagd. Ook kan de gemeenteraad het besluit nemen om in die gevallen participatie verplicht te stellen. De wettelijke basis daarvoor vormt de Omgevingswet in de artikelen 16.15 en 16.55. In het bijgaand ontwerp raadsbesluit zijn die bevoegdheden in zeven concrete categorieën uitgewerkt.

Achtergrondinformatie

De huidige situatie: ‘verklaring van geen bedenkingen’ (VVGB)
Bouwplannen passen niet altijd in het bestemmingsplan. Soms is het ook niet mogelijk om via een binnenplanse afwijking of de zogenaamde kruimelgevallenregeling medewerking te verlenen. Onder de huidige wetgeving kan het college dan uitsluitend een omgevingsvergunning verlenen met instemming van de gemeenteraad. Voor activiteiten in strijd met het bestemmingsplan kan de gemeenteraad in de huidige situatie beslissen dat er ‘geen bedenkingen’ zijn, met een zogenoemde vvgb.

Het adviesrecht vervangt de VVGB
Onder de Omgevingswet wijst de gemeenteraad gevallen aan waarin een bindend advies nodig is van de raad om af te wijken van het omgevingsplan (artikel 16.15 Omgevingswet). Voor de niet-aangewezen gevallen vervalt het adviesrecht; dan gaat de raad er niet over. Als de gemeenteraad een negatief advies geeft, dan mag het college de omgevingsvergunning niet verlenen. Dit adviesrecht van de gemeenteraad is een zogenaamd verzwaard, bindend advies. Ons college mag daar niet van afwijken. Het is wel belangrijk in het oog te houden dat de beslistermijn ook in deze

gevallen primair 8 weken bedraagt, in plaats van 26 weken nu. Daarom verdient het de voorkeur om de aan te wijzen gevallen beperkt te houden.

Verplichte participatie bij aan te wijzen initiatieven die in strijd zijn met het omgevingsplan.
Participatie is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet, onder meer bij de afweging of een omgevingsvergunning wel of niet kan worden verleend. Het kan zijn dat het omgevingsplan een directe basis biedt voor vergunningverlening of pas nadat vrijstellingsregels zijn toegepast die in het plan zelf zijn opgenomen. In die situaties is participatie voor een initiatiefnemer niet verplicht. De redenering hierachter is dat tijdens het omgevingsplanproces zelf al participatie heeft plaatsgevonden. Dit neemt niet weg dat wij participatie door de initiatiefnemers in die situatie zullen stimuleren. Verplichte participatie vinden wij in bepaalde situaties wel geboden als een initiatiefnemer een omgevingsvergunning aanvraagt waarvoor het omgevingsplan geen ruimte biedt. Daar is immers ook geen participatie aan voorafgegaan. Het is aan uw raad om die situaties formeel te bepalen.
In de door u aan te wijzen gevallen is de initiatiefnemer verplicht te laten zien hoe hij belanghebbenden bij de aanvraag heeft betrokken. De wetgever laat hem echter vrij in de wijze waarop hij de belanghebbenden bij de aanvraag betrekt. Dat betekent dat wij op dit punt marginaal mogen toetsen, wat neerkomt op de check bij een vergunningaanvraag of participatie redelijkerwijs heeft plaatsgevonden.

Argumenten

1.1 Het adviesrecht biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om een oordeel te vellen over plannen die niet in het omgevingsplan passen.
Door het aanwijzingsbesluit kan de gemeenteraad gebruikmaken van het adviesrecht. De raad geeft een bindend advies over de wenselijkheid om buiten de vastgestelde ruimtelijke kaders te treden bij de in de lijst genoemde gevallen.

1.2 Raadsbesluit nodig over adviesrecht en participatie
De gemeenteraad moet - vóórdat de Omgevingswet in 2024 van kracht wordt - een besluit nemen over de gevallen waarin hij bindend advies wil geven en inspraak wil verplichten. Regelt de gemeenteraad niets, dan is er geen juridische basis voor advisering door de raad bij activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan.

1.3 De lijst kan altijd worden aangepast als de ervaring leert dat dit wenselijk is.
Wanneer de Omgevingswet in werking treedt wordt er ervaring opgedaan. Mocht deze werkwijze bijstelling behoeven, dan kan er een nieuw besluit door de raad worden genomen.

1.4 Eenvoudige en korte procedures
De gemeenteraad moet bij het bepalen van de lijst meewegen dat de Omgevingswet als doel heeft om besluitvorming over initiatieven sneller en overzichtelijker te laten verlopen. Ook bij afwijkingen van het omgevingsplan is de reguliere procedure van toepassing (in principe 8 weken, optioneel 6 weken verlenging). Hoewel er enkele gevallen zijn waarbij de termijn kan worden verlengd (onder meer op verzoek van aanvrager of als wij dat beslissen) is de planning van de raadscyclus – en daarmee het agenderen in de gemeenteraad – geen reden om de procedure te verlengen. Het is dan ook zinvol dat de gemeenteraad vooraf bepaalt waar hij wel en geen rol voor zich ziet en daarmee ook niet te veel categorieën van gevallen vooraf aanwijst.

2.1 De raad geeft participatie een uitdrukkelijke plek bij plannen die niet in het omgevingsplan passen.
Participatie is een wezenlijk onderdeel van de Omgevingswet. Momenteel wordt bekeken hoe we dit onderwerp beleidsbreed binnen de gemeente kunnen inzetten. De verplichte participatie die in de aanwijzingslijst is aangewezen is een specifieke toepassing van participatie en bij fysieke initiatieven die niet in het omgevingsplan passen.

Kosten en dekking

Aan de uitvoering van dit voorstel zijn geen specifieke kosten verbonden. Alle kosten voor implementatie van de Omgevingswet worden gedekt via het beschikbare budget voor uitvoering van deze wet.

Risico's of kanttekeningen

Bij het gebruik van het adviesrecht bestaat er de kans dat de behandeltermijn van 8 weken waarschijnlijk niet wordt gehaald. Dit levert het risico op dat de aanvrager een beroepschrift kan indienen bij de rechter tegen het niet tijdig beslissen. Om dit te voorkomen kan ons college de behandeltermijn éénmaal met 6 weken verdagen. Daarmee ontstaat er extra behandeltijd. In een enkel geval kunnen wij besluiten om de uitgebreide voorbereidingsprocedure van 26 weken toe te passen. Als de termijn niet wordt gehaald betekent dat overigens niet dat de vergunning automatisch (van rechtswege) wordt verleend.

De categorieën 1 t/m 7 van de bijlage van het raadsbesluit geven een helder kader. Toch kunnen zich gevallen voordoen, die voorheen niet in te schatten waren en die niet onder deze categorieën vallen. Die kunnen het college aanleiding geven om de raad alsnog om advies te vragen. Dit is een voor het college inherente bevoegdheid, die algemeen en beleidsbreed geldt.

Planning en uitvoering

Het besluit treedt in werking op het moment dat de Omgevingswet per 1 januari 2024 in werking treedt. Vóór deze datum dient dit besluit (dat algemeen verbindende voorschriften bevat) op de wettelijk voorgeschreven wijze te worden bekendgemaakt. Inwoners, bedrijven en adviseurs worden geïnformeerd over het adviesrecht en de verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Het college van burgemeester en wethouders,

Leo Pieter Stoel
burgemeester

Iwan Valk
secretaris-directeur

Besluit

Cluster	**:** Fysieke leefomgeving	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Theo Faber	**Datum vergadering**	**:** 27 november 2023
Onderwerp	**:** Besluit adviesrecht en participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan		

De raad van de gemeente Ameland,

overwegende

dat de gemeenteraad op basis van de artikelen 16.15 en 16.55 van de Omgevingswet situaties kan aanwijzen waarover de gemeenteraad bindend advies kan geven en waarbij verplichte participatie dient plaats te vinden, in het geval van afwijkingen van het omgevingsplan;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 10 oktober 2023;

besluit

1. De in de bijlage bij dit besluit vermelde situaties aan te wijzen als gevallen waarover de gemeenteraad bindend advies kan geven en waarbij verplichte participatie dient plaats te vinden indien afgeweken wordt van het omgevingsplan:

2. Dit besluit kan worden aangehaald als het “Aanwijzingsbesluit adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan” en treedt in werking op de dag dat de Omgevingswet in werking treedt.

Ballum,

Leo Pieter Stoel
voorzitter

Jacqueline Metz
griffier